

**Ukiuni 1960-ikkut qiteqqunneqarannit 1970-ikkut qiteqqunneqarannut qallunaat peqqinnis-
samik oqartussaasuisa Kalaallit Nunaanni naartunaveersaartitsinissamik periusersimasaat
pillugu Qallunaat naalakkersuisuisa nassuiaateqarnissaannik suliamik aallaartitsinissamik
qinnuigineqarnissaannik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffi-
sassaattut siunnersuut..**

(Inatsisartunut ilaasortat, Naleraq)

Siullermeerinnineq

Naleqqap Inatsisartuni ilaasortat aaliangiiffissatut siunnersuutaannut qutsaviginiarpakka.

Ulluni makkunani qaffakaasut, kalaallit ulluinnarsiutaannut tunngasut, amiilaarnartutut
nalilerneqartariaqartut amerlatsikkiartuinnarput.

Ullumikkut eqqartugassaraarput Danskit nunatsinni arnanik meeqqanillu spiralilersuisimanerat.

Inuit oqallitarfiatsigut isummersornerit arlaqartut takussaapput.

”Kalaallit arnartai ilaqarumavallaarmata uersakkat amerlavallaartippaat”

”Kalaallit arnartai meeqqiorpallaaqaat”

Spiralilersuisimanerup pissusissamisoorsimasinnaaneranik isumaqarsinnaasorpasuit ilagivaat.

Eqqartorneqartulli arnat ataasiakkaanut, kisimiittunut, kisiat tunnganngilaq. Arnat namminneq
piumassusaannik aallaaveqanngilaq.

Takorloorsigit 1970-ikkunni ilaqutariit kalaallit:

Uijusoq aalisartoq, pinerrarissoq, ilaqttani pilersorlugit ullut tamaasa qasujaalluni avalattartoq.

Nuliaasoq allaffimmi sulisoq, imaluunniit angerlarsimaffik pakkutaralugu ullut tamaasa ilaqutariit
ataatsimoorfigisaanik pilersitsisoq.

Erneqarlutik paneqarlutillu 13-inik ukiullit.

Ullut ilaanni nuliaasoq napparsimavimmiitilluni, aperineqarnani spiralilerneqarluni. Oqartussanut
apeqqusiisinaanani, nakorsammi ataqqinartuullutik nunatsinniimmata. Anaana ataatalu

oqaloqatigiissinnaanatik pisimasoq pillugu, allaammi immaqa arnap paasinangu susoqarnersoq. Ataata suli meeqqiorusuttoq paasinngitsuussallugu sooq qitornatik ilaqqinneq ajortut.

Nakorsalli anaana kisiat uniffiginngilaat. Aamma paniat, niviarsiaaraq 13-inik ukiulik, angajoqqaavi ilisimatinnagit spiralilerpaat. Angutini atoqateqarnikuunani paasinagu susoqarnersoq kannungungaarluni tassanngaannangaartumik inersimasuunermut inuunermut pulatinneqariasaartoq.

Ilaqtariit inuunerat siunissaallu allanngorneqarpoq, arnap niviarsiaqqallu timaat allanngorneqarpoq. Inuiaat Kalaallit siunissaat allanngorneqarpoq.

1930-ikkunni Danmarkimi inerteqqutaalerpoq meeqqat 15 inorlugit ukiullit atoqateqarnissaat. 1953-imilu nunasiaataajunnaartuusaarneqarnerani Kalaallit Nunaat aamma inatsimmik tassannga illersugaasussaasimassagaluarluni.

Ataasiaannaratali kalaallinik ammasumik nikaginninneq aallaaviulluni sulisarsimaneq takussaavoq. Kalaallinngooq akissaajaataammata danskinut, nunatsinni ernisinnaasuni arnat affai 4.500, allaat meeqqat kisitsisinut tassunga ilanngullugit, spiralilersornissaat danskinik aalajangiunneqarpoq. Naqqilaartariaqassavara. Nunatsinni arnat kalaallit ernisinnaasut pineqarmata. Danskit arnartai spiralilersornissaannik, naligiimmik pillugit, takussutissaateqanngilagut oqariartuummik. Kalaaliunerat naqissuserneqartoq, inuiaat kalaallit ikilisarnissaanik siunertaqarsinnaasumik inissiineq.

Ilalumi tunngavilersuutaat ataqatigiinngimmata. Danskit sulisartut nunatsinnut tikillutik, kalaallit arnartaat atoqatigeriarlugit uersaasernerat ilumut ajornartorsiutaasimappat, sooq taava danskit angutit pisinnaatitaaffeqartinneqarpat inatsisitigut ataataannginnissaannik? Sooq taava akisussaaffimminnik angutit qimarratiginninnissaat periarfissinneqarpa, kalaallillu arnartaat namminneq kissaatiginngisaminnik spiralilersorneqarlutik? Sooq anaanaasoq, aappaqartoq, taamatut pineqassava?

Ullumikkut oqallinnermi aamma malunnartarpoq ”kusassaanersuaq” atorneqallattaasoq. Allaat ullumikkut oqallisissiaq pillugu saqqummertoqarmat, nunasiaataanitsinni pisimasutut taaneqarluni.

Naleqqamiit tamatigut pingaartitarput tassaavoq oqaluttuarisaaneq ilikkagaqarfigalugu ingerlariaqqinnissaq. Taamaammallu ukiuni kingullerni ersarissumik taasarlugu:

Naalagaaffeqatigiiffeqanngilangut. Danskinuna Naalangaaffiat.

Naligiimmik danskit kalaallilu ataqpeqatigiillutik inuunngilangut. Allaammi Kalaallit inatsisitigut kinaassuseqanngillat danskit akuuffiginngisaannik.

Tamatigulli kalaallit immikkoortitaanerat pineqartillugu, kinaassuserput ajornartorsiutaanani.

Takuinnarsiuk qangalili Naleqqap isornartorsiugaa, kalaaleqatigut danmarkimut nuukkaluaraangata pineqartarnerat. Angajoqqaat meeqqaminnik arsaagaasarnerat, danskisut innuttaasuseqarataa, inuit kinaassusaat atuutsinneqanngimmat Danmarkimi nunatsinnilu. Aali danskit naalagaaffianni ILO-169 atuutsikkaat.

Aaligooq 1953-imi nunasiaataajunnaarluta naligiimmik danskit naalagaaffiannut pulatinneqartugut.

Tamanna akuersarneqarsinnaanngilaq.

Naleqqamiit Inatsisartuni suleriuutsimi §23 malillugu ataatsimiititaliaagallartumik pilersitsinissarput innersuunniarparput.

Qulequtaani sammisaaq taamaasilluta qulakkeersinnaaniarlugu Naalakkersuisut saaffiginnessutaat aamma inatsisartuni suliniuteqarluta akisussaaffimmik kivitseqataanissatsinnut.

Naleqqamiit pingaartipparput kalaallit arnat niviarsiaqqallu pineqarsimanerat

qulaajaaffigineqarnissaa, kingornalu inatsisartuni allanganngorlugu oqaluuserineqarnissaa.

Inernerumaagassaa taamaasilluta aamma qanoq ingerlariaqqiffigineqarnissaa qulakkeersinnaallungu.

Taamatut Naleqqamiit oqaaseqarluta siunnersuut taperserlugu inatsiseqarnermut ataatsiminiititaliamut ingerlateqqinnissaa inassutigaarput.